

Куфлік Денис

студент Дніпровського державного
коледжу будівельно-монтажних
технологій та архітектури

ВИВЧЕННЯ ДОСВІДУ ПРОФСПЛОК У СВІТІ

Перші професійні спілки виникли в країнах Західної Європи і США наприкінці XVIII століття як організації взаємодопомоги, в економічно розвинених країнах були легалізовані в XIX столітті. Вони стали захищати інтереси працівників у сфері умов праці, заробітної плати, побуту, культури і та ін. [1]

Розвиток нової системи регулювання соціально-трудова відносин у промислово розвинених країнах, у післявоєнний період, відбувався завдяки розширенню ролі інститутів громадянського суспільства, впровадженню демократичних процедур прийняття рішень на різних суспільних рівнях. Цікавим є досвід цих країн, органами влади були започатковані процедури демократичного прийняття рішень, для того щоб відбувалася постійна комунікація між населенням та керівництвом країни.

У цьому випадку уряди реагують на критичні виступи найманих працівників, а вони можуть сподіватися, що їхні вимоги будуть враховані. З іншого боку, існування демократичних правових процедур є гарантією, що роботодавці, у випадку неналежного виконання зобов'язань, прописаних у колективних угодах з робітниками, нестимуть певну відповідальність.

Таким чином, нова система регулювання соціально-трудова відносин між роботодавцями та працівниками призвела до тривалого економічного і соціально-політичного розвитку країн. Цей процес надав можливість, на-самперед:

– посилити концентрацію та централізацію капіталу, змінити форми організації праці і взаємовідносин роботодавців і найманих робітників у процесі виробництва;

- посилити згуртованість робітників та профспілкового руху;
- активізувати соціальну політику держави;
- розвинути демократичні процедури управління суспільством;
- прискорити процес формування соціального партнерства.

У світі розвинулась концепція тристороннього соціального діалогу, учасниками якого стали роботодавці, профспілки та держава. Ця форма діалогу формально існує і в Україні. Проте, профспілки зазначають, що

поки тристоронній діалог на рівні держави, роботодавців, профспілки є незадовільним [3].

Розвиток профспілкового руху в Україні можна розділити на декілька етапів.

Перший етап характеризувався тим, що профспілки були надбудою у державному апараті, якому доручили виконання окремих державних функцій, пов'язаних з видачею санаторних путівок, організацією соціального страхування, забезпеченням охорони праці та інше. У цей період у «радянських» профспілок відібрали право на самостійність, і вони фактично перебували під керівництвом радянської влади. Партійні лідери того періоду називали профспілки «пасами до комунізму», «школою комунізму».

Наступний період розпочався із страйків шахтарів у 1989 році, у профспілковому русі з'явилися незалежні профспілкові організації та профспілкові лідери. Представники нового профспілкового руху почали презентувати себе як певну самостійну силу, яка своєю головною метою вважала не тільки захист інтересів трудящих, а й дескридитацію традиційних профспілок (радянських).

Досліджуючи це питання, можна зробити висновки, що діяльність «незалежних» профспілок поступово призвели до того, що всі профспілки почали більш активно захищати права та інтереси найманих працівників. Все це вимагало уточнення місця профспілок в Україні, докорінних змін у організаційних підходах, функцій та завдань у системі профспілкового захисту [2].

Сьогодні викликає тривогу той факт, що більшість наших членів профспілок не розуміють тонкощів сучасної економічної політики та конституційних перетворень у державі. Багато працівників на підприємствах та організаціях, у селах запитують, чому місяцями не виплачують зароблені гроші, чому виробництва, які випускали необхідну людям продукцію, зупиняються, чому держава не може захистити не тільки українські підприємства, що залишилися, але і гідне життя громадян.

На нашу думку, у цих складних соціально економічних умовах перед профспілками особливо гостро постало питання про шляхи вирішення цих проблем. Тому необхідно всім найманим працівниками об'єднуватись та розвивати профспілковий рух, як одне з дієвих об'єднань працівників найманої праці в Україні.

Важливим є вивчення профспілкового руху у світі та створення єдиного банку досвіду з вирішення соціально-економічних питань, а також системи поширення цієї інформації серед профспілкових організацій України.

Незважаючи на деякі позитивні результати у діяльності профспілок України, вкрай важливо вимагати від держави розробити програму підтримки діяльності професійних спілок, як це зробили в деяких розвинених країнах, наприклад у скандинавських.

Ми вважаємо, що в країні роль профспілок буде неухильно зростати. Тому що профспілки залишаються чи не єдиними організаціями, що стоять на захисті прав і інтересів працюючих. Але профспілки повинні постійно уточнювати свої завдання, удосконалювати методи своєї роботи, використовувати сучасні, інформаційні технології. Необхідно постійно вивчати і брати до уваги досвід, набутий профспілками країн світу, розвивати існуючі паростки нового в кожній членській організації.

Список використаних джерел

1. Виникнення і формування профспілкового руху. URL: <https://works.doklad.ru/view/yeCDfoU1HZU/all.html>
2. Профспілки в трудовому колективі, їх структура та зміст. URL: <https://msu.edu.ua/profspilki-v-trudovomu-kolektiv%D1%97x-struktura-ta-zmist/>
3. Характеристика профспілкових організацій. URL: <http://xreferat.com/22/3003-2-harakteristika-profsp-lkovih-organ-zac-iy.html>
4. Ївженко Ю.В. Інформаційно-просвітницька діяльність громадських організацій в контексті правового виховання студентської молоді/ Ринок освітніх послуг: виклики сучасності: Збірник матеріалів науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Київ, 11 червня 2019 р.) [Укл: Т. Семігіна, О. Корчинська, О. Жук]. Київ: АПСВТ, 2019. 98 с.